

Διεθνής Εταιρεία Φίλων
Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESIS
Ενημερωτικό Δελτίο

№ 26

Site: www.amis-kazantzaki.gr • E-mail: siankcdc@gmail.com

Αύγουστος 2011

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τελευταία νέα

Έχουμε εκφράσει πολλές φορές τις αμφιβολίες μας ως προς το ενδιαφέρον του κ. Πάτροκλου Σταύρου, θετού υιού της Ελένης Καζαντζάκη, για το έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Δεν ξεχνάμε τη δήλωση του συγγραφέα Βασίλη Βασιλικού, δημιουργού του διάσημου βιβλίου «Ζ», στο οποίο βασίστηκε η εξίσου διάσημη κινηματογραφική ταινία με τον ίδιο τίτλο: «Δεν εκτιμώ τον κ. Σταύρου, διότι έθαψε το έργο του Καζαντζάκη.» Δυστυχώς, τις ανησυχίες μας έρχονται να επιβεβαιώσουν οι τελευταίες εξελίξεις.

**Ίδρυμα Νίκου και Ελένης Καζαντζάκη:
γραφτή ερώτηση του βουλευτή Μανόλη Στρατάκη**

Στο τεύχος αρ. 23, Αύγουστος 2010, του *Synthesis*, αναφερθήκαμε σ' αυτό το ίδρυμα, με «ισόβιο» Πρόεδρο τον κ. Σταύρου, ο οποίος παραδέχτηκε ότι δεν είχε λειτουργήσει ποτέ - παρά την ίδρυσή του με Προεδρικό Διάταγμα. Ορισμένα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ των οποίων η κυρία Ηρώ Σγουράκη, παραγωγός τηλεόρασης και ο γνωστός πολιτικός και πρόεδρος κόμματος κ. Φώτης Κουβέλης, δήλωσαν ότι ο «ισόβιος» Πρόεδρος δεν τους συγκάλυψε ποτέ σε συνεδρίαση, ούτε τους έστειλε ποτέ έκθεση πεπραγμένων ή οικονομικό ισολογισμό...

Στις 5 Αυγούστου 2011, ο βουλευτής Ηρακλείου Μανόλης Στρατάκης υπέβαλε ερώτηση στον Υπουργό Οικονομικών, στην οποία του υπενθυμίζει την επιστολή του από 25 Αυγούστου 2010 και ζητάει να μάθει ποια είναι τα αποτελέσματα του διαχειριστικού ελέγχου, καθώς και ποια είναι η τύχη των περιουσιακών στοιχείων αυτού του ιδρύματος.

Εκδόσεις Καζαντζάκη (Πάτροκλος Σταύρου)

- **Οδύσσεια.** Το ποιητικό αυτό έργο επανεκδόθηκε πρόσφατα σε βιβλίο τσέπης. Πρόκειται για απλή ανατύπωση, που δεν περιέχει ούτε εισαγωγικό σημείωμα, ούτε επεξηγηματικές σημειώσεις, ούτε γλωσσάριο, το οποίο όμως είναι απαραίτητο λόγω του ιδιόρρυθμου λεξιλογίου που χρησιμοποιεί σ' αυτό το έργο ο Νίκος Καζαντζάκης.
- **Μεταφράσεις.** Η κόρη του κ. Σταύρου - η οποία, σύμφωνα με την ιστοσελίδα των εκδόσεων, είναι «επίκουρη καθηγήτρια Συγκριτικής Λογοτεχνίας στο *Indianapolis University* στην Αθήνα» - ανήγγειλε στην εφημερίδα «Εθνος» την υπογραφή συμβολαίων με πολλούς εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού. Ωστόσο, δεν κατορθώσαμε να επιτύχουμε κάποια επιβεβαίωση αυτού του γεγονότος.
- **Αλλαγή διεύθυνσης και γραφή ερώτηση του βουλευτή Μανόλη Στρατάκη.** Με εγκύκλιο επιστολή τους, τον Ιούλιο 2011, οι Εκδόσεις Καζαντζάκη ανήγγειλαν ότι ο κ. Σπύρος Μανδαλενάκης - εκπαιδευτής καταδύσεων στο *Indianapolis University* στην Αθήνα και γαμπρός του Π. Σταύρου - είναι ο νέος «γενικός διευθυντής». Η αλλαγή αυτή ήταν αναγκαία λόγω εγκατάστασης του Π. Σταύρου την Κύπρο, για άγνωστους λόγους. Η ιστοσελίδα των εκδόσεων δεν αναφέρει την επιλογή ή το βιογραφικό αυτού του διαδόχου, αλλά ούτε και με ποια προσόντα θα μπορεί να διαχειρίζεται τον εκδοτικό αυτό οίκο. Η αλλαγή αυτή προκάλεσε κάποια ανησυχία στην Ελλάδα και την Κύπρο. Εδικότερα, ο βουλευτής Μανόλης Στρατάκης ζήτησε, στις 5 Αυγούστου 2011, από τον Υπουργό Πολιτισμού, διευκρινίσεις ως προς τις συνέπειες της αλλαγής και την τύχη των πνευματικών δικαιωμάτων.

Αρχεία Νίκου Καζαντζάκη

Πριν από την αναχώρησή του για την Κύπρο, ο Π. Σταύρος δήλωσε ότι δεν έχει πια αρχεία γιατί του τα έκλεψαν! Ωστόσο, ένας δημοσιογράφος της εφημερίδας «Τα Νέα» δημοσίευσε φωτογραφία, τραβηγμένη στις εγκαταστάσεις των Εκδόσεων Καζαντζάκη, όπου φαίνεται ο ίδιος ο Π. Σταύρου να του δείχνει τα «Αρχεία Καζαντζάκη»!

Εν αναμονή διευκρινίσεων ως προς αυτά τα ζητήματα, η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (ΔΕΦΝΚ) συνεχίζει με αφιλοκέρδεια, και στις πέντε ημερήσιες, την αποστολή της που είναι να προβάλλει και να προωθήσει

το έργο και τις ιδέες του Νίκου Καζαντζάκη, ο οποίος τιμά την Ελλάδα και την παγκόσμια λογοτεχνία.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Κλεοπάτρα Πρίφτη

Στις 16 Οκτωβρίου 2011, η ΔΕΦΝΚ, το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη και η Κρητική Εστία θα τιμήσουν στην Αθήνα τη φίλη μας Κλεοπάτρα, συγγραφέα και επίτιμο μέλος της ΔΕΦΝΚ. Γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη από Κρητικούς γονείς, έζησε παλαιότερα στα Χανιά και σήμερα ζει στην Αθήνα. Στα τριάντα τρία βιβλία και τα πολυάριθμα άρθρα που έχει γράψει ασχολείται με την ιστορία, το θέατρο, το γυναικείο ζήτημα και με τον Νίκο Καζαντζάκη. Ήταν για πολλά χρόνια Πρόεδρος, με ζήλο και αφοσίωση, του Ελληνικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ, έχοντας δώσει πολλές διαλέξεις για το συγγραφέα μας στην Ελλάδα, την Αυστρία, την Ισπανία... Υπήρξε Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη. Ευχαριστούμε και συγχαιρούμε θερμά την αγαπητή μας Κλεοπάτρα για την τόσο πλούσια λογοτεχνική και «καζαντζακική» δραστηριότητά της.

Μνήμη: Ηράκλειο, 29 Οκτωβρίου

Όπως κάθε χρόνο, με την ευκαιρία της επετείου του θανάτου του Νίκου Καζαντζάκη, η ΔΕΦΝΚ θα κάνει τρισάγιο στον τάφο του. Θα συμμετάσχουν μέλη του Κυπριακού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ, τα οποία θα επισκεφτούν επίσης το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη.

Η επιθεώρηση «Le Regard crétois»

Για οικονομικούς λόγους δεν μπορούσαμε να δημοσιεύσουμε την επιθεώρησή μας στις κανονικές προθεσμίες. Αλλά χάρη στη βοήθεια της Κλεοπάτρας Πρίφτη, επαναλαμβάνεται η έκδοσή της. Για να υπογραμμίσουμε την παγκοσμιότητα του Καζαντζάκη και το διεθνή χαρακτήρα της Εταιρείας, αποφασίσαμε να τη δημοσιεύουμε, από το υπ' αριθ. 34 (Δεκέμβριος 2007) και εφεξής, σε τέσσερις γλώσσες: γαλλικά, ελληνικά, αγγλικά και ισπανικά. Η υποδοχή των μελών και των συνδρομητών μας ήταν πολύ θετική. Τους ευχαριστούμε. Το τεύχος υπ' αριθ. 35 θα δημοσιευτεί το Σεπτέμβριο 2011, το υπ' αριθ. 36 το Δεκέμβριο 2011, τα υπ' αριθ. 37 και 38 εντός του 2012. Για να διατηρηθεί η επιθεώρηση σε ικανοποιητικό οικονομικό επίπεδο, σας παρακαλούμε να ζητήσετε από τις διάφορες βιβλιοθήκες, τα πανεπιστήμια, καθώς και από τους θαυμαστές του έργου του μεγάλου Κρητικού να γραφτούν συνδρομητές. Τέλος, αν τα τεύχη 29, 30 και 31 της επιθεώρησης δε σας χρειάζονται πια, παρακαλούμε να τα στείλετε στην ακόλουθη διεύθυνση: SIANK, CP 2714, 1211 Genève 2 dèròt, Suisse. Θα χρησιμεύσουν για τη συλλογή μας.

Ουρουγουάη: Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της ΔΕΦΝΚ

Στις 10 Δεκεμβρίου 2011, θα πραγματοποιηθεί στο Μοντεβιδέο η 12^η Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της Εταιρείας μας. Η Συνέλευσή μας θα λάβει χώρα για πρώτη φορά στην αμερικανική ήπειρο, επισημαίνοντας έτσι το διεθνή χαρακτήρα της ΔΕΦΝΚ. Τον Οκτώβριο, τα περιφερειακά συμβούλια θα υποδείξουν τους υποψηφίους για τη Συντονιστική Επιτροπή, καθώς και για την εκλογή επίτιμων μελών. Η Γενική Συνέλευση θα εκλέξει τη νέα Συντονιστική Επιτροπή, θα συσχεφθεί για τα προβλήματα της έκδοσης, επανέκδοσης και μετάφρασης των έργων του Νίκου Καζαντζάκη, θα εξετάσει τις δραστηριότητες των Τμημάτων, θα προβεί στην τροποποίηση του Καταστατικού της Εταιρείας και θα αποφασίσει ποιες θα είναι οι προτεραιότητες για την επόμενη τριετία. Μετά το πέρας της συνέλευσης θα πραγματοποιηθεί σεμινάριο με θέμα *Η επικαιρότητα του Νίκου Καζαντζάκη*. Ευχαριστούμε τους φίλους μας στη Λατινική Αμερική και ιδιαίτερα τη Margarita Larieta, διευθύντρια του ιδρύματος "Maria Tsakos", για τη συμμετοχή τους σ' αυτή τη σημαντική Συνέλευση. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2011, θα συνέλθει στην Αθήνα η Συντονιστική Επιτροπή που θα προετοιμάσει την ημερήσια διάταξη της Συνέλευσης.

Καζαντζάκης και Ζορμπάς

Είναι γνωστός ο θαυμασμός του Καζαντζάκη για τον Ζορμπά, τον οποίο χαρακτήριζε, στην *Αναφορά στον Γκρέκο*, ως τον «γκουρού» του. Η ΔΕΦΝΚ έχει διοργανώσει για τους δύο αυτούς φίλους πολλές εκδηλώσεις στην Ελλάδα και στα Σκόπια (όπου βρίσκεται ο τάφος του Ζορμπά). Ο Πρόεδρος της ΔΕΦΝΚ θα συναντήσει το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο 2011 την έφορο του Μουσείου Καζαντζάκη, καθώς και τους δημοτικούς άρχοντες των ακόλουθων Δήμων, που έχουν σχέση με τον Καζαντζάκη και τον Ζορμπά: Πύδνας-Κολινδρού (ο Ζορμπάς γεννήθηκε στον Κολινδρό), Σερβίων-Βελβεντού (ο Ζορμπάς έζησε για μεγάλο διάστημα στο Καταφύγι), Αριστοτέλη (ο Καζαντζάκης και ο Ζορμπάς συναντήθηκαν για πρώτη φορά στο Άγιον Όρος, ο Ζορμπάς εργάστηκε σε ένα ορυχείο στο Λίσμπορο και έζησε με την οικογένειά του στο Παλαιοχώρι), Ηρακλείου (όπου γεννήθηκε ο Καζαντζάκης), Δυτικής Μάνης (όπου ο Καζαντζάκης και ο Ζορμπάς εκμεταλλεύτηκαν το περίφημο λιγνιτωρυχείο της Πραστοβάς-Στούπας), Αίγινας (όπου έγραψε ο Καζαντζάκης το μυθιστόρημά του *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*), Χανίων (η κινηματογραφική ταινία *Zorba the Greek* του Μιχάλη Κακογιάννη - που απεβίωσε πρόσφατα - γυρίστηκε στο Σταυρό-Ακρωτήρι). Αυτές οι συναντήσεις έχουν σκοπό την προετοιμασία εκδηλώσεων, τη διοργάνωση εκθέσεων με θέμα αυτή τη φιλία, καθώς και τη δημιουργία «Πολιτιστικού δικτύου». Τέλος, από τις 26 έως τις 29 Απριλίου 2012, η ΔΕΦΝΚ θα παρουσιάσει στη Θεσσαλονίκη, στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου, που διοργανώνει το ΕΚΕΒΙ (Εθνικό Κέντρο Βιβλίου), έκθεση, με θέμα «Καζαντζάκης και Ζορμπάς».

Αντζέντα: Αύγουστος-Δεκέμβριος 2011

Αργεντινή: 12 Δεκεμβρίου. **Αυστραλία,** 5 Νοεμβρίου. **Βέλγιο,** Νοέμβριος. **Βραζιλία:** 16 Δεκεμβρίου. **Γερμανία,** 21, 22 και 23 Οκτωβρίου. **Ελβετία:** 11 Σεπτεμβρίου, 26 Οκτωβρίου. **Ελλάδα:** 13 Αυγούστου, 10, 12, 13 και 16 Οκτωβρίου. **Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής:** 23 Οκτωβρίου. **Ισπανία:** Νοέμβριος. **Καναδάς:** Οκτώβριος και Νοέμβριος. **Κιργιστάν:** 28 Οκτωβρίου. **Κολομβία:** Οκτώβριος. **Κόστα Ρίκα:** Νοέμβριος. **Κούβα:** Δεκέμβριος. **Κύπρος:** 6 Οκτωβρίου. **Λίβανος:** Νοέμβριος. **Μεξικό:** Οκτώβριος. **Νορβηγία:** 25 Νοεμβρίου. **Νότιος Αφρική:** Νοέμβριος. **Νότιος Κορέα:** 24 Σεπτεμβρίου. **Ουζμπεκιστάν:** Νοέμβριος. **Ουρουγουάη:** 10 Δεκεμβρίου. **Παλαιστίνη:** Οκτώβριος. **Πορτογαλία:** Νοέμβριος. **Χιλή:** 12-14 Οκτωβρίου.

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ο ταξιδευτής Νίκος Καζαντζάκης

Το ταξίδι κι η εξομολόγηση στάθηκαν οι δύο μεγαλύτερες χαρές της ζωής μου. Να γυρίζεις τη γης, να βλέπεις - να βλέπεις και να μη χορταίνεις-καινούρια χρώματα και θάλασσες κι ανθρώπους κι ιδέες και να τα βλέπεις όλα σα για πρώτη φορά, να τα βλέπεις όλα, σα για τελευταία φορά, με μακρόσυρτη ματιά, κι έπειτα να σφαλνάζεις τα βλέφαρα και να νιώθεις τα πλούτη να κατασταλάζουν μέσα σου ήσυχα, τρικυμιστά, όπως θέλουν, οσότου να τα περάσει από την ψιλή κρισάρα του ο καιρός, να κατασταλάζει το ζαθέρνι απ' όλες τις χαρές και τις πίκρες σου - τούτη η αλχημεία της καρδιάς είναι, θαρρώ, μια μεγάλη, αντάξια του ανθρώπου ηδονή... Το ιδανικό μου θα ήταν οχτώ μήνες ταξίδι και τέσσερεις μήνες μοναξιά... Ένα μονάχα ατζέντα: το ταξίδι... (Γράμματα σε φίλους και *Αναφορά στον Γκρέκο*). Αρχίζα πάντα το ταξίδι οργανώνοντάς το και μετά ξεχνώντας ότι το είχα οργανώσει. Ταξίδεψα, λόγω χάρη, στην Ισπανία, την Κίνα, την Ιαπωνία, την Αίγυπτο, την Αφρική, κλπ. Αλλά όλες αυτές τις χώρες τις έβλεπα μέσα από την ιδιοσυγκρασία μου. Ποτέ δεν τις περιέγραφα με φωτογραφικό τρόπο, με «αντικειμενικό», όπως λένε, τρόπο. Τις μετασχημάτιζα: ήταν η Ισπανία μου, η Κίνα μου, η Αφρική μου, κλπ., δηλαδή προσπαθούσα να βρω μέσα από τις χώρες αυτές την ψυχή μου, τον άνθρωπο. Δεν ενδιαφερόμουν για τα ιστορικά, γεωγραφικά, λαογραφικά πράγματα. Πάσχινα να βρω τη σωτηρία μου βλέποντας τις διάφορες χώρες και τις διάφορες μορφές ζωής στις χώρες αυτές. (Συνομιλία με τον Robert Sadoul στη Γαλλική Ραδιοφωνία το 1954).

Όλα στην Ελλάδα, βουνά, ποταμοί, θάλασσες, παιδιάδες, «ανθρωπίζονται» και μιλούν στον άνθρωπο μια σχεδόν ανθρώπινη γλώσσα. Δεν τον καταπλάκωνουν, δεν τον τυραννούν, γίνονται φίλοι του και συνεργάτες. Η θολή, ακαταστάλαχτη κραυγή της Ανατολής, περνώντας από το φως της Ελλάδας, καθαρίζει, ανθρωπίζεται, γίνεται λόγος. Η Ελλάδα είναι το φίλτρο που λαγαρίζει με αγώνα πολύ το χτήνος σε άνθρωπο, την ανατολίτικη σκλαβιά σ' ελευτερία και τη βάρβαρη μέθη σε νηφάλιο λογισμό. Να δώσει πρόσωπο στο απρόσωπο, μέτρο στην αμετρία, ισορροπώντας τις συγκρούμενες τυφλές δυνάμεις, τέτοια η αποστολή της πολυβασανισμένης στερίας και θάλασσας που λέγεται Ελλάδα.

Είναι αληθινή χαρά, πλούτος μεγάλος να τριγυρνάς την Ελλάδα. Τόσο το ελληνικό χρώμα είναι ποτισμένο με δάκρυα, ιδρώτα κι αίμα, τόσο τα ελληνικά βουνά είδαν ανθρώπινο αγώνα, που ανατριχιάζει λογιζόμενος πως στα βουνά ετούτα και τ' ακρογιάλια παίχτηκε η μοίρα της λευκής φυλής.

Παίχτηκε η μοίρα του ανθρώπου. Σίγουρα σ' ένα από τ' ακρογιάλια αυτά, τα γεμάτα χάρη και παιγνίσματα, θα γίνεκε το θάμα της μετουσίωσης του ζώου σε άνθρωπο.

Γεμάτη μυστική αποστολή κι ευθύνη όχι μονάχα η γεωγραφική παρά κι η ψυχική τοποθέτηση της Ελλάδας, δυο ασίγηστα ρέματα συγκρούονται στις στεριές της και στις θάλασσες, και να γιατί η Ελλάδα στάθηκε πάντα ένα σημείο γεωγραφικό και ψυχικό ακατάπαυτα στροβιλιζόμενο. Η μοιραία αυτή τοποθέτηση επέδρασε θεμελιακά στην τύχη της Ελλάδας και του κόσμου. Κοίταξα, οσφραϊνόμουν, άγγιζα την Ελλάδα, πεζοπορώντας, ολομόναχος, μ' ένα ραβδί από ελιά στο χέρι, μ' ένα δισάκι στον ώμο. Κι όσο έμπαινε μέσα μου η Ελλάδα, τόσο ένιωθα και πιο βαθιά πως η μυστική ουσία της ελληνικής στερίας και θάλασσας είναι μουσική. Κάθε στιγμή το ελληνικό τοπίο, ενώ μένει το ίδιο, αλλάζει ανάλαφρα, κυματίζει την ομορφιά του, ανανεώνεται. Έχει βαθιάν ενότητα και συνάμα ακατάπαυτα ανανεούμενη ποικιλία. Τάχα ο ίδιος ρυθμός δεν κυβερνάει και την Αρχαία τέχνη, που γεννήθηκε κοιτάζοντας, αγαπώντας, νογώντας και διατυπώνοντας τον ορατό γύρα της κόσμο; Κοιτάχτε ένα ελληνικό έργο της μεγάλης κλασικής εποχής, δεν είναι ακίνητο, μια αδιόρατη ανατριχίλα ζωής το διαπερνάει, παίζει σαν τις φτερούγες του γερακιού όταν σταθεί στην κορφή του αγέρα και μας φαίνεται ακίνητο. Όμοια και το αρχαίο άγαλμα ζει, κινείται αδιόρατα, συνεχίζοντας την παράδοση, ετοιμάζοντας τη μελλούμενη πορεία της τέχνης, ισορροπεί, σε αθάνατη μια στιγμή, την τρισυπόστατη ροή του καιρού.

Όταν ένας Έλληνας ταξιδεύει στην Ελλάδα, το ταξίδι του έτσι μοιραία μετατρέπεται σ' επίπονη αναζήτηση του χρέους. Πώς να γίνουμε κι εμείς άξιοι των προγόνων, πώς να τη συνεχίσουμε, χωρίς να τη ντροπιάσουμε, την παράδοση της ράτσας μας; Μια αυστηρή ασίγητη ευθύνη βαραίνει τους ώμους σου, βαραίνει τους ώμους όλων των ζωντανών Ελλήνων. Ακαταμάχητη μαγική δύναμη έχει το όνομα, όποιος γεννήθηκε στην Ελλάδα έχει το χρέος να συνεχίσει τον αιώνιο Ελληνικό θρόλο.

Ένα ελληνικό τοπίο δε δίνει σ' εμάς τους Έλληνες μιαν αφιλόκερδη ανατριχίλα ωραιότητας, έχει ένα όνομα το τοπίο - το λένε Μαραθώνα, Σαλαμίνα, Ολυμπία, Θερμοπύλες, Μυστρά - συνδέεται με μιαν ανάμνηση, εδώ ντροπιαστήκαμε, εκεί δοξαστήκαμε, και μονομιάς το τοπίο μετουσιώνεται σε πολυδάκρυτη, πολυπλάγητη ιστορία. Κι όλη η ψυχή του Έλληνα προσκυνητή αναστατώνεται. Το κάθε ελληνικό τοπίο είναι τόσο ποτισμένο από ευτυχίες και δυστυχίες με παγκόσμιο αντίκτυπο, τόσο γεμάτο ανθρώπινο αγώνα, που υψώνεται σε μάθημα αωστήρο και δε μπορείς να του ξεφύγεις, γίνεται κραυγή, και χρέος έχεις να την ακούσεις. (Ταξιδεύοντας. Ιταλία, Αίγυπτος, Σινά, Ιερουσαλήμ, Κύπρος, Ο Μοριάς).

ΑΠΟΨΕΙΣ

Συνομιλίες με την Ελένη Καζαντζάκη

Στο τεύχος υπ' αριθ. 24, Δεκέμβριος 2010, του *Synthesis*, δημοσιεύσαμε τη μαρτυρία της Ελβετίδας συγγραφέως Gilberte Favre, που γνώριζε καλά την Ελένη Καζαντζάκη. Ανέφερε τις περιεργές συνθήκες της «αναχώρησης» της Ελένης από τη Γενεύη και τη μη δυνατότητα επικοινωνίας μαζί της στην κατοικία της κυρίας Σταύρου, όπου ζούσε απομονωμένη. Η μαρτυρία αυτή είχε απήχηση στους αναγνώστες μας, καθώς και στα ελληνικά και κυπριακά μέσα μαζικής επικοινωνίας. Η Gilberte Favre θα επανέλθει σ' αυτό το θέμα, μιλώντας επίσης για τον Νίκο και την Ελλάδα, σε ένα βιβλίο που θα δημοσιευτεί το Σεπτέμβριο/Οκτώβριο στις εκδόσεις L'Aigle, Vevey (Ελβετία), με τίτλο: «Des étoiles sur mes chemins» [Αστέρια στους δρόμους μου]. Η Gilberte είχε συνομιλήσει πολλές φορές στο παρελθόν με την Ελένη στη Γενεύη. Δημοσιεύουμε παρακάτω μερικές από τις απαντήσεις της τελευταίας, που έχουν ήδη δημοσιευτεί το 1969, το 1982, το 1983 και το 1987 στις εφημερίδες της Ρωμανικής Ελβετίας «24 heures», «Tribune de Lausanne», «Coopération» και «Treizte étoiles».

Γιατί στη Γενεύη;

Όταν πέθανε ο Νίκος, το 1957, βρέθηκα ολομόναχη στο ψαράδικο σπιτάκι μας στην Αντίμπ. Δεν ήταν πια όπως όταν βρισκόταν εκεί. Ακόμα κι η βιβλιοθήκη του είχε μεταφερθεί στο Μουσείο στην Κρήτη. Η Κυανή Ακτή γινόταν ολόενα και πιο τουριστική. Σκέφτηκα τότε να φύγω. Η Γενεύη μου φάνηκε πιο πρακτική λύση από το Παρίσι. Μπορώ να κάνω όλα μου τα ψώνια με τα πόδια, γιατί η πόλη δεν είναι μεγάλη. Εξάλλου, έχω και πολύ καλούς φίλους εδώ. Και έπειτα, η ατμόσφαιρα είναι τόσο καλή... Στην Ελβετία νιώθω σα στο σπίτι μου. Είναι σα να έχω γεννηθεί εδώ... παρόλο που παραμένω Ελληνίδα.

Για τον Ζορμπά

Δεν τον γνώρισα προσωπικά, δυστυχώς! Αλλά ο Νίκος μου έχει μιλήσει τόσο γι' αυτόν, που είναι σα να τον έχω δει κι ακούσει... Ο Καζαντζάκης έγινε προπάντων γνωστός με την κινηματογραφική ταινία «Zorba the Greek». Και μάλιστα, πολλοί που έχουν δει την ταινία, δεν ξέρουν καν το

όνομα του συγγραφέα. Γνώρισαν τον Ζορμπά μόνο από μια πλευρά του, τον καλοζωιστή. Ωστόσο, ο Ζορμπάς είναι κάτι πολύ περισσότερο... Ο Όμηρος, ο Βούδας, ο Νίτσε, ο Μπερζόν και ο Ζορμπάς: αυτά είναι τα πλάσματα, όπως εξηγεί, που άφησαν τα μεγαλύτερα ίχνη στην ψυχή του. Ανάμεσά τους, θα διάλεγε σαν γκουρού του τον εργάτη Ζορμπά. Αυτός, έλεγε, κατείχε ό,τι χρειαζόταν ένας άνθρωπος των γραμμάτων για να σωθεί: την πρωτόγονη ματιά που, σαν βέλος, αρπάζει από ψηλά τη λεία της· τη δημιουργική αφέλεια, ανανεούμενη κάθε πρωί, να βλέπει ακατάπαυστα τον κόσμο για πρώτη φορά και να δίνει παρθενιά στα αιώνα καθημερινά στοιχεία.

Για τον Χριστό και την ταινία *Ο τελευταίος πειρασμός του Χριστού*

Ο Σκορσέζε μου έδωσε το σενάριο του κι εγώ το βρήκα πιστό στο βιβλίο. Αλλά του έγραφα για να του πω να δώσει πολλή προσοχή και να δείξει, στην ταινία, ότι ο πειρασμός του Χριστού για μια ανθρώπινη ζωή διαρκεί μόνο ένα δευτερόλεπτο και είναι μόνο ένα όνειρο.

Δεν εκπλήσομαι καθόλου για την ευρύτητα και τη βιαιότητα των αντιδράσεων των φανατικών εναντίον της ταινίας. Τους γνωρίζω από πολύ καιρό. Επί τριάντα χρόνια στην Ελλάδα, δεν άκουγα παρά ανοησίες για τον Καζαντζάκη. Δεν μιλάω για τον ελληνικό λαό που τον αγάπησε πάντα, αλλά για τους κριτικούς. Αυτό που γνωρίζω, είναι ότι ο Καζαντζάκης έχει μεταφραστεί σε πενήντα τέσσερις γλώσσες, κι αυτό μου αρκεί. Απέναντι στις διαδηλώσεις στο δρόμο, στις δημοσιογραφικές καμπάνιες και στις σκκοφαντήσεις, ο Καζαντζάκης θα έλεγε, ό,τι σκέφτομαι κι εγώ η ίδια...

Ποιος ήταν λοιπόν ο καθηγητής μου; Θα κρατούσε την εσωτερική του γαλήνη. Κανείς δεν είναι υποχρεωμένος ν' αγαπάει τον Καζαντζάκη, αλλά από το σημείο αυτό μέχρι να λένε τερατολογίες και ψέματα, είναι κάτι το απαράδεκτο για μένα. Ο Καζαντζάκης ήταν ένας οραματιστής συγγραφέας. Αν θέλησε να πάει στην Παλαιστίνη, το Πάσχα του 1929 - τον συνόδευα εγώ -, ήταν για να ανταποκριθεί στο κάλεσμα του Χριστού. Μπορώ να σας πω ότι τα πάντα χαράχτηκαν μέσα του: τα αρώματα των λουλουδιών, τα χρώματα των τοπίων. Όλα αυτά, τα βρίσκουμε στο βιβλίο.

Τι γνωρίζουμε για την αληθινή ζωή του Χριστού; Τα Ευαγγέλια δε μας το λένε. Μπορώ να σας βεβαιώσω ότι ο Καζαντζάκης ήταν βαθιά μυστικιστής. Όταν ήταν έξι χρονών, καταβρόχθιζε τους βίους των αγίων. Όλη του τη ζωή, προσπαθούσε να γίνει καλύτερος. Δεν αμφέβαλε ούτε στιγμή για την ύπαρξη του Χριστού. Όχι μόνο τον αγαπούσε, αλλά και τον σεβόταν. Πολλές φορές τον τράβηξε η μοναστική ζωή. Στα τριάντα του, έγραψε μια τραγωδία με τίτλο «Χριστός». Έπειτα, έγραψε το «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται», για το οποίο ο Αλβέρτος Σββαίτσερ και ο Τόμας Μαν είπαν ότι ήταν το πιο συγκλονιστικό βιβλίο που διάβασαν ποτέ. Ακολούθησαν «Ο φτωχούλης του Θεού», η ιστορία του Αγίου Φραγκίσκου και τέλος «Ο τελευταίος πειρασμός» που έγραψε ο Νίκος στην Αντίμπα, τα τελευταία χρόνια της ζωής του.

Για το βιβλίο αυτό, έλεγε: «Εκείνο που έχει σημασία, είναι να φτάσεις στην κορφή της πυραμίδας και να μη σταματήσεις στο δρόμο. Κάθε άνθρωπος πρέπει να ξεπεράσει τον εαυτό του.» Φαντάστηκε τον Χριστό ως θνητό, γιατί ήθελε να δείξει την οδύνη του. Αν ο Καζαντζάκης θαύμαζε τόσο τον Χριστό, είναι γιατί είχε ξεπεράσει τον εαυτό του, είχε θυσιαστεί. Και γιατί; Για να κάνει καλύτερους τους ανθρώπους. Δυστυχώς, αν ο Χριστός ξαναρχόταν σήμερα, είμαι σίγουρη ότι οι άνθρωποι θα τον ξανασταύρωναν. Όταν εκδόθηκε το βιβλίο, εδώ και τριάντα χρόνια, δε δημιουργήθηκε σκάνδαλο, αλλά, στον καθολικό τύπο, το ανέβασαν στα ουράνια και χαρακτήρισαν τον Καζαντζάκη ως τον «νέο Όμηρο». Για μένα, «Ο τελευταίος πειρασμός» και η «Αναφορά στον Γκρέκο», είναι τα καλύτερα βιβλία του, πέρα βεβαίως από την «Οδύσσεια» και την «Ασκητική». Τρεις μέρες πριν από το θάνατό του και ενώ τον ρωτούσα: «Βρήκατε το Θεό;», εκείνος μου απάντησε: «Όχι, αλλά ίσως να τον βρει κάποιος άλλος.»

Για το Απόλυτο

Ό,τι μου άρεσε σ' αυτόν, ήταν η ειλικρίνεια και η μετριοφροσύνη του. Δε γύρευε να θαμπώσει τον άλλον. Ήταν ανίκανος να εξαπατάει. Σ' όλη του τη ζωή, γύρευε το Απόλυτο. Δε φοβήθηκε να ομολογήσει ότι δεν το βρήκε. Δε θεώρησε υπεύθυνη τη ζωή. Το Απόλυτο, το Θεό, την ευτυχία, είναι ό,τι διέβλεπε πάνω από όλα τα πλάσματα... Εκείνο που είχε σημασία, ήταν να προχωρεί κανείς ως την άκρη του εαυτού του, κρατώντας την αξιοπρέπεια του. Έλεγε: «Δεν υπάρχει μέθοδος, ο καθένας ας ακολουθήσει το δικό του δρόμο...»

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το έργο του Καζαντζάκη, το έδειξε η Αμερική, ιδιαίτερα για την «Οδύσσεια» και την «Ασκητική». Νομίζω ότι οι Αμερικανοί είναι νεότεροι, πιο ανοιχτοί στον εξωτερικό κόσμο...

Δεν υπάρχει αμερικανικό πανεπιστήμιο όπου να μην έχει μελετηθεί η «Ασκητική», που είναι το λιγότερο γνωστό από τα βιβλία του, αλλά και το πιο ουσιαστικό.»

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ-ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Πανεπιστημιακές εργασίες

- **Αθήνα**, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ο Κυριάκος Παναγιώτου υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή, με θέμα *Η ονειρική έρευνα του σώματος και του πνεύματος στον Οδυσσέα Ελύτη και τον Νίκο Καζαντζάκη*. Πρόκειται να δημοσιευτεί προσεχώς.
- **Γιοχάνεσμπουργκ**, Πανεπιστήμιο. Η Έλενα Πιπερίδου ετοιμάζει διδακτορική διατριβή, με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και οι Τούρκοι*.
- **Μονπελιέ**, Πανεπιστήμιο III, Paul Valéry: Η Ελένη Ευθυβούλου ετοιμάζει διδακτορική διατριβή, με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η γαλλική κουλτούρα μέσα από τα μυθιστορήματά του «Τόντα-Ράμπα» και «Ο βραχόκηπος»*.
- **Παρίσι**, Πανεπιστήμιο Paris III – Sorbonne Nouvelle: Η Μαρίνα Γρηγοροπούλου υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή, με θέμα *Μνήμη και φαντασία στο «Λαβύρινθο» της Marguerite Yourcenar και στην «Αναφορά στον Γκρέκο» του Νίκου Καζαντζάκη*.

Μεταφράσεις των έργων του Καζαντζάκη στα αραβικά

Ευχαριστούμε τον εκπαιδευτικό, συγγραφέα και δημοσιογράφο, Iskandar Habache, εκπρόσωπο της ΔΕΦΝΚ στο Λίβανο, για τις παρακάτω πληροφορίες.

Ασκητική, μετ. Saïd Ahmed Ali Bilal, Βηρυτός 1998. *Ζορμπάς*, μετ. Georges Tarabichi, εκδ. Dar al Adab, Βηρυτός 2002. *Ο βραχόκηπος*, μετ. Oussama Esbar, εκδ. La nouvelle garde, Δαμασκός 1990. *Όφρι και κρίνο*, μετ. Souheil Najem, εκδ. Dar el Kounouz al Adabia, Βηρυτός 1993. *Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης*, μετ. Souheil Najem, εκδ. Dar al Kounouz al Abadia, Βηρυτός 1990, νέα έκδοση στις εκδ. Al Taquin, Δαμασκός 2010. *Οι αδερφοφάδες*, μετ. Mohamed Ansaf Trabelsi, Δαμασκός 2004. *Ο τελευταίος πειρασμός*, μετ. Osama Manzalgi, εκδ. Dal al Mada, Δαμασκός 1995. *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, μετ. Chawki Jalal, εκδ. Dar Tlassa, Δαμασκός 1996. *Ελευθερία ή θάνατος*, μετ. Sayed Zaghouti Nassar, εκδ. Yanabii, Κάιρο 1976. *Αναφορά στον Γκρέκο*, μετ. Mamdouh Adwan, εκδ. Dar Ibn Roushd, Βηρυτός 1980.

Θεατρικές διασκευές

- **Αθήνα**, Θέατρο της ημέρας, Μάιος 2011. *Ασκητική*, σκηνοθεσία Πάνου Αγγελόπουλου, σε συνεργασία με την Ανδρομάχη Μοντζόλη. Η παράσταση άρεσε πολύ στο κοινό.
- **Θεσσαλονίκη**, *Μονή των Αδελφών Λαζαριστών*. Η σκηνοθέτης Χριστίνα Χατζήβασιλείου παρουσίασε, στις 19 και 20 Μαΐου, έργα του Χαλιλ Γκιμπράν και του Νίκου Καζαντζάκη. Υπενθυμίζουμε ότι η Εταιρεία μας έχει διοργανώσει δύο συνέδρια γ' αυτούς τους ποιητές και έχει δημοσιεύσει σχετικό άρθρο στο *Le Regard crétois*.
- **Παλέρμιο**, *Teatro Massimo*. Η όπερα *The Greek Passion* του Bohuslav Martinu, που βασίζεται στο μυθιστόρημα *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, παρουσιάστηκε από τις 28 Απριλίου έως τις 8 Μαΐου, με σκηνοθεσία του Micheleletto και μουσική διεύθυνση του Fisch.

Δημοσιεύσεις

- **Ελλάδα**, *Σπείρα*, επιθεώρηση του εναλλακτικού σχολείου Κεθέα Αριάδνη. Εκδίδεται στο Ηράκλειο και αφιερώνει το τεύχος του Ιουνίου 2011 στον Γκρέκο και τον Καζαντζάκη, με περιεχόμενα βιογραφικές πληροφορίες για τον μεγάλο Κρητικό, επιστολές, αποσπάσματα έργων του, φωτογραφίες και συνομιλία με τον Γεώργιο Στασινάκη.
- **Ελλάδα**, *Πνευματική Ζωή*. Η γνωστή επιθεώρηση, που διευθύνει από χρόνια ο Μιχάλης Σταφυλάς, δημοσιεύει στο τεύχος 199 (Ιούλιος-Αύγουστος 2011) ένα «προφητικό κείμενο για τη σταυρωμένη Ρωσία» του Νίκου Καζαντζάκη.
- **Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής**. Ο Donald Stanger μας απέστειλε μια ανθολογία με εισαγωγή των έργων του Νίκου Καζαντζάκη, με τίτλο *Reach what you cannot*. Περιλαμβάνει αποσπάσματα της *Οδύσσειας*, της *Ασκητικής*, του *Αλέξη Ζορμπά*, διάφορων θεατρικών έργων και ταξιδιωτικών...
- **Ουγγαρία**, *Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, ελληνικά ποιήματα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, Βουδαπέστη 2002, έκδοση των Ελληνικών Οργανώσεων της Ουγγαρίας. Μια ανθολογία στα ελληνικά και στα ουγγρικά, που συνέταξε η εκπαιδευτικός Βαγγελιώ Τσαρουχά. Περιλαμβάνει δύο έργα του Νίκου Καζαντζάκη: το sonέτο *Θερμοπύλες* και ένα απόσπασμα από την *Οδύσσεια*. Εξάλλου, οι Ελληνικές Οργανώσεις αφιέρωσαν το τεύχος του Ιουνίου 2011 της επιθεώρησής τους *Ελληνιαμός* στον Καζαντζάκη. Αναφέρεται η εκδήλωση της 27 Μαΐου και δημοσιεύεται απόσπασμα

του μυθιστορήματος *Αδερφοφάδες*, καθώς και συνομιλία της Βούλας Αυγουροπούλου με τον Γεώργιο Στασινάκη.

• **Πορτογαλία.** Ο José Antonio Costa Ideias, καθηγητής νεοελληνικών και συγκριτικών σπουδών στο Νέο Πανεπιστήμιο της Λισαβόνας, μεταφραστής και Πρόεδρος του Πορτογαλικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ, δημοσίευσε στο φύλλο της 8^{ης} Ιουλίου της εφημερίδας *Publico-Ipsilon*, ένα άρθρο για τον *Καπετάν Μιχάλη*, με τίτλο *Cretense, greco e universal*.

Εκδηλώσεις

Ευχαριστούμε τους ομιλητές, τους πανεπιστημιακούς, τους συλλόγους και τις ελληνικές αρχές που συνέβαλαν στην επιτυχία των ακόλουθων εκδηλώσεων: *Ρίγα, 21 Μαρτίου* (σεμινάριο των φοιτητών με θέμα την *Ασκητική*). *Πράγα, 24 Μαρτίου* (διάλεξη του καθηγητή Roderick Beaton, με θέμα *Καζαντζάκης: Ο δημιουργός του «Ζορμπά» και του «Τελευταίου Πειρασμού»*). *Βέρνη, 12 Μαΐου, Λιουμπλιάνα, 16 Μαΐου, Ζάγκρεμπ, 18 Μαΐου, Σίδνεϊ, 21 Μαΐου και 18 Ιουνίου, Βραΐλα, 21 Μαΐου, Βουκουρέστι, 23 Μαΐου, Βουδαπέστη, 27 Μαΐου, Σάο Πάολο, 2 Ιουλίου και Brisbane, 30 Ιουλίου.*

Οι προσεχείς εκδηλώσεις είναι:

• **Αυστραλία, Σίδνεϊ, 5 Νοεμβρίου:** εκδήλωση υποστήριξης του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη. Το τοπικό Τμήμα της ΔΕΦΝΚ έκανε ήδη δωρεά 4.000 δολαρίων Αυστραλίας.

• **Βέλγιο, Βρυξέλες, Νοέμβριος:** ανάγνωση ταξιδιωτικών του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Βραζιλία, Σάο Πάολο, 16 Δεκεμβρίου:** διάλεξη του Γεωργίου Στασινάκη, με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η ποίηση*.

• **Γαλλία, Στρασβούργο, 29 Σεπτεμβρίου:** με την ευκαιρία του εορτασμού της 15^{ης} επετείου από την ίδρυση του συλλόγου *Alsace-Crète*, η Αθηνά Βουγιούκα θα δώσει διάλεξη, με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η φύση*.

• **Γερμανία, Βερολίνο, 21 Οκτωβρίου** (ανάγνωση ταξιδιωτικών). *Brauschweig, 22 Οκτωβρίου*, με την Ελληνική Κοινότητα (διάλεξη του Γεωργίου Στασινάκη). *Μόναχο, 23 Οκτωβρίου* (ανάγνωση ταξιδιωτικών).

• **Οργάνια, Τιφλίδα, 27 Ιουνίου:** διάλεξη της καθηγήτριας Σοφίας Σιαμανίδου για τις μεταφράσεις του Ομήρου, μεταξύ των οποίων και για τις μεταφράσεις των Νίκου Καζαντζάκη και Γιάννη Κακριδίη.

• **Ελβετία, Βουβρύ, Ιστορικό Μουσείο του Chablais, 11 Σεπτεμβρίου:** απόδοση φόρου τιμής στον Παναΐτ Ιστράτι και τον Νίκο Καζαντζάκη.

Έχουν προγραμματιστεί: διάλεξη του Γεωργίου Στασινάκη και ανάγνωση αποσπασμάτων της αλληλογραφίας των δύο συγγραφέων, από την ηθοποιό Anne-Lise Fritsch. *Γενεύη, 26 Οκτωβρίου:* πρώτη βραδιά των «Λογοτεχνικών συναντήσεων» που διοργανώνει το Ελβετικό Τμήμα της ΔΕΦΝΚ. Ομιλητής ο Michel Comte, μηχανικός, με θέμα *Η φιλοσοφία του Νίκου Καζαντζάκη*.

• **Ελλάδα, Κράσι, 13 Αυγούστου:** διαλέξεις της Γιούλης Ιεραπετριτάκη, μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ και του καθηγητή Μηνά Τσιγριτζή. *Αντίπαρος, 18 και 20 Αυγούστου:* επιτυχημένη προβολή της ταινίας “Zorba the Greek”, που διοργάνωσε ο Παναγιώτης Σφαλαγκάκος, γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος. *Νάουσα, 10 Οκτωβρίου* (Γεώργιος Στασινάκης). *Κιλκίς, 12 Οκτωβρίου* (καθηγητής Χαράλαμπος-Δημήτρης Γουνελάς και Γεώργιος Στασινάκης) και *Σέρρες, 13 Οκτωβρίου* (ανάγνωση ταξιδιωτικών). Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Τμήματος, με Πρόεδρο τον καθηγητή Δημήτρη Φύλια, ετοιμάζει και άλλες εκδηλώσεις.

• **Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Κονέκτικατ, 22 Ιουνίου:** ο καθηγητής Χρίστος Γαλανόπουλος, Πρόεδρος του τοπικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ, επισκέφτηκε με εικοσιοκτώ φοιτητές του το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη. *Νέα Υόρκη, 23 Οκτωβρίου:* ο Νίκος Καστρινάκης, υπεύθυνος του τοπικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ, θα διοργανώσει απότιση φόρου τιμής στον Νίκο Καζαντζάκη.

• **Ισπανία, Αλκομπέντας (Μαδρίτη), Νοέμβριος:** έκθεση φωτογραφιών, με θέμα «Το νησί του Ζορμπά». Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες της Κρήτης και κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη.

• **Καναδάς, Μόντρεαλ, Οκτώβριος:** διάλεξη για τους *Αδερφοφάδες*, που διοργανώνει η Πρόεδρος του Τμήματος Kerstin Jentsch-Mancor. *Τορόντο, Νοέμβριος:* διάλεξη του καθηγητή Γεωργιάδη, για τον *Καπετάν Μιχάλη*.

• **Κίνα, Σαγκάη, Τμήμα Νεοελληνικών του Πανεπιστημίου Διεθνών Σπουδών, 25 Μαΐου.** Μία πολύ επιτυχής εκδήλωση, με θέμα *Το έργο του Καζαντζάκη στην Κίνα*, που διοργανώθηκε με την υποστήριξη των καθηγητών και ιδιαίτερα της καθηγήτριας Hu Jingling, μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής της ΔΕΦΝΚ. Μερικοί φοιτητές μίλησαν για τα ταξίδια του μεγάλου Κρητικού στην Κίνα, άλλοι παρουσίασαν τον *Καπετάν Μιχάλη*

και τον *Αλέξη Ζορμπά*. Την εκδήλωση συνόδευσε μουσική, καθώς και προβολή της ταινίας “Zorba the Greek”. Ήταν μια πολύ καλή εισαγωγή των φοιτητών στο έργο του Καζαντζάκη.

• **Κυργιστάν, Μπισκέκ, 28 Οκτωβρίου:** η τοπική ομάδα της ΔΕΦΝΚ, με επικεφαλής την εκπαιδευτικό Μιλάνα Λαζαριδίη, θα διοργανώσει εκδήλωση με θέμα τα ταξιδιωτικά του Καζαντζάκη.

• **Κολομβία, Μπογκοτά, τέλος Οκτωβρίου:** διάλεξη για τον *Αλέξη Ζορμπά* και προβολή της ταινίας “Zorba the Greek”. Την εκδήλωση θα οργανώσει ο Πρόεδρος του Τμήματος Ηλίας Ηλιάδης.

• **Κονγκό, Κινσάσα, 26 Οκτωβρίου:** Ο Πρόεδρος του τοπικού Τμήματος Albert Mananga διοργανώνει εκδήλωση, με θέμα *Ο ταξιδευτής Νίκος Καζαντζάκης*.

• **Κόστα Ρίκα, Σαν Χοσέ, Νοέμβριος:** βραδιά που θα περιλαμβάνει ανάγνωση αποσπασμάτων έργων του Καζαντζάκη, ακολουθούμενη από συζήτηση.

• **Κούβα, αρχές Δεκεμβρίου:** η φίλη μας Elena Miranda Cancela θα παρουσιάσει και θα σχολιάσει την *Οδύσσεια*, σε ισπανική μετάφραση του καθηγητή Miguel Castillo Didier.

• **Κύπρος, Λευκωσία, 6 Οκτωβρίου:** διάλεξη της ερευνήτριας και καθηγήτριας Ελένης Ευθυβούλου, με θέμα *Ο Καζαντζάκης και ο γαλλικός πολιτισμός*. Την εκδήλωση διοργανώνουν το Κυπριακό Τμήμα της Εταιρείας και το Γαλλικό Ινστιτούτο της Λευκωσίας, υπό την αιγίδα της Ελληνικής Πρεσβείας.

• **Λίβανος, Βηρυτός, Νοέμβριος:** ανάγνωση ταξιδιωτικών.

• **Μεξικό, Οκτώβριος:** ανάγνωση ταξιδιωτικών.

• **Νορβηγία, Όσλο, 25 Νοεμβρίου:** διάλεξη της καθηγήτριας φιλόλογου Kirsti Thorsen.

• **Νότιος Αφρική, Κέιπ Τάουν, Νοέμβριος:** δημιουργία ενός Τμήματος της ΔΕΦΝΚ. Ευχαριστούμε τον πατέρα Νικόλαο Γιαμουριδίη για τη βοήθειά του.

• **Νότιος Κορέα, Σεούλ, 24 Σεπτεμβρίου.** Μετά από δύο επιτυχημένα συνέδρια αφιερωμένα στον *Ζορμπά*, το Πανεπιστήμιο, ο κορεατο-ελληνικός Σύλλογος και το τοπικό Τμήμα της ΔΕΦΝΚ θα διοργανώσουν ένα τρίτο συνέδριο αφιερωμένο στον *Καπετάν Μιχάλη*, με ομιλητές καθηγητές και ανθρώπους των γραμμάτων. Προβλέπεται επίσης η ανάγνωση αποσπασμάτων του μυθιστορήματος *Αλέξης Ζορμπάς*.

• **Ουζμπεκιστάν, Μπουχάρα, Νοέμβριος:** ο Πρόεδρος του τοπικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ Suxrob Bobokalonov διοργανώνει εκδήλωση για τα ταξιδιωτικά του Καζαντζάκη.

• **Παλαιστίνη, Ραμάλα, Νοέμβριος:** ανάγνωση ταξιδιωτικών, με τη Μαρία Βασιλείου, υπεύθυνη του τοπικού Τμήματος της ΔΕΦΝΚ.

• **Πορτογαλία, Λισαβόνα, Νοέμβριος:** ο καθηγητής José Antonio Costa Ideias θα εγκαινιάσει κύκλο *Διαλέξεων* με κεντρικό θέμα *Το λογοτεχνικό έργο του Καζαντζάκη και η ευρωπαϊκή διάστασή του*.

• **Χιλή, Σαντιάγο, 12-14 Οκτωβρίου,** Πανεπιστήμιο: διαλέξεις της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου της Γκουανταλαχάρα (Μεξικό) Clara de Cisneros, με θέμα *Η ελληνική παρουσία στον «Τελευταίο πειρασμό»* και της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου της Χιλής Carolina Brncic Bekker, με θέμα *Η γραφή της «Ασκητικής» και η μετοσίωση του Νίκου Καζαντζάκη*. *14 Δεκεμβρίου:* διαλέξεις του Γεωργίου Στασινάκη, με θέμα *Ο Καζαντζάκης και ο αραβομουσουλμανικός κόσμος* και της δημοσιογράφου και καθηγήτριας Χρυσής Τεφαρίκη, με θέμα *Ο Καζαντζάκης στο Όρος Σινά*.

ΘΑΝΑΤΟΣ

Πληροφορηθήκαμε με θλίψη μας το θάνατο τριών φίλων. Στην **Αθήνα**, του Νώε Παρλαβάντζα, πολιτολόγου και δημοσιογράφου στην δημόσια τηλεόραση (εκπομπές για τον απόδημο Ελληνισμό). Στη **Γενεύη**, του Armand Gaspard, δημοσιογράφου και τέως ακόλουθου τύπου στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης. Στο **Μοντεβίδεο**, του Αλέξανδρου Παντάζογλου, τέως Προέδρου της Ελληνικής Κοινότητας. Απευθύνουμε στους οικείους τους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

© SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά, αραβικά, γαλλικά, ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά, ιταλικά, πορτογαλικά και ρωσικά. Μακέτα: Michel Comte. Σκίσιμο: Τάκης Καλμούχος. Dépôt légal, αρ. 26, Αύγουστος 2011. ISSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01633 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. Fax: +4122 782 43 18. E-mail: siankcdc@gmail.com